

Prof. Janusz Bałdyga

Poznań 30. 10. 2019

Wydział Rzeźby

Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu

Dyscyplina Artystyczna Sztuki Piękne

Dziedzina Sztuki Plastyczne

R E C E N Z J A

Rozprawy habilitacyjnej, dorobku artystycznego i dydaktycznego doktora Jarosława Boguckiego z Wydziału Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu sporządzona w związku z przewodem habilitacyjnym w dziedzinie sztuki plastyczne, w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne wszczętym przez Wydział Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

Nr sprawy BCK – VII – L – 9401 / 2019

ZLECENIODAWCA RECENZJI:

Wydział Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu zgodnie z otrzymaną decyzją Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 4 września 2019 roku (BCK-VII-L-9401/2019) poinformował pismem z dnia 22. 10. 2019 roku o powołaniu mojej osoby w skład komisji habilitacyjnej z funkcją recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne Pana dr Jarosława Boguckiego.

DO ZLECENIA ZOSTAŁA DOŁĄCZONA DOKUMENTACJA:

1. Wniosek z dnia 19. 04. 2019 roku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego.
2. Autoreferat
3. I Wykaz dorobku stanowiącego osiągnięcia naukowe lub artystyczne, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy.
4. II Wykaz innych (nie wchodzących w skład osiągnięcia wymienionego w pkt. I) opublikowanych prac i stworzonych dzieł oraz wskaźniki dokonań naukowych i artystycznych.
5. III Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski oraz informacja o współpracy międzynarodowej habilitanta.
6. Jarosław Bogucki – Dokumentacja dorobku
7. Odpis dyplomu uzyskania stopnia doktora

DANE HABILITANTA:

Pan doktor Jarosław Bogucki urodził się w 1976 roku, w latach 1991 – 1996 uczył się w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Poznaniu

Studiował w latach 1997 – 2002 na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (obecnie Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu) gdzie w 2002 roku obronił z wyróżnieniem dyplom magisterski w Pracowni Rzeźby profesora Józefa Petruka

Tytuł doktora sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne uzyskał w 2012 roku na Wydziale Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Promotorem pracy doktorskiej pt. *Między iluzją a rzeczywistością. Holografia jako metoda obrazowania przestrzennego* był profesor Kazimierz Raba, recenzentami dr hab. Wiesław Koronowski i dr hab. Jarosław Perszko.

W latach 2005 – 2006 zatrudniony na stanowisku laboranta Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu.

W latach 2006 – 2012 zatrudniony na stanowisku asystenta na Wydziale Rzeźby.

W 2008 roku objął stanowisko kierownika Laboratorium Holograficznego UAP.

W latach 2011 / 2012 pełni funkcję kierownika Pracowni Holografii Wydziału Rzeźby i Działań Przestrzennych Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

Od 2012 roku jest adiunktem zatrudnionym na Wydziale Rzeźby Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, obecnie pełni funkcję kierownika Pracowni Obrazowania Przestrzennego na w/w wydziale.

Od 2010 roku współtworzy Studenckie Biennale Małej Formy Rzeźbiarskiej.

Uczestnik licznych wystaw w kraju i za granicą. W dorobku posiada wiele realizacji pomnikowych min. fontanna *Chłopiec pod wierzbą* w Poznaniu, pomniki *Powstańca Wielkopolskiego* w Czarnkowie i Grodzisku Wielkopolskim oraz *Legandy o Piaście Oraczu* oraz elementy rzeźbiarskie *Traktu Królewskiego* w Gnieźnie.

OCENA AUTOREFERATU I WSKAZANEGO DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Wstęp „Autoreferatu” Jarosława Boguckiego dotyczy wskazania dwóch zasadniczych dyscyplin, których przenikania, konfrontacje i przeciwstawienia decydują o charakterze i znaczeniu jego twórczości. Pierwszą jest rzeźba, którą habilitant wskazuje jako dyscyplinę źródłową, uzupełnia ją hologram, w pierwszej fazie twórczości stanowiący dopełnienie rzeźby a w późniejszej, świadome zintegrowanie jego efektów z materią rzeźbiarską. Na styku tych dwóch dyscyplin powstaje nowa, autonomiczna jakość wzbogacająca rzeźbę Boguckiego o funkcje emisji światła co w konsekwencji dodaje monumentowi cechy ulotności i zmienności a obserwatorowi poszukującemu właściwego miejsca odbioru, funkcję odkrywcy i eksploratora nowych przestrzeni nie tylko estetycznych.

Pierwsza część autoreferatu poświęcona jest rzeźbie ze względu na jej fundamentalny charakter dla twórczości Boguckiego a także ze względu na chronologiczny porządek zdarzeń. Z całą pewnością moglibyśmy powiedzieć – na początku była rzeźba.

Rzeźby Jarosława Boguckiego przywołują pojęcia, których uniwersalizm ma antyczny rodowód. Jednym z nich jest pusta przestrzeń jako uniwersalna wartość do której odwołuje się wielu myślicieli badających fenomen takich pojęć jak nic, nadmiar, minimum i konieczność. Pusta przestrzeń stanowi intrygującą część kilku rzeźb Boguckiego wskazanych jako osiągnięcia artystyczne. To prace bez tytułu oznaczone w katalogu jako Praca I, Praca II i Praca III. Techniczna precyzja i niemal klasyczna doskonałość aktu mężczyzny skulonego, jakby poszukującego równowagi i nieznanego nam punktu oparcia, kieruje naszą uwagę właśnie ku klasycznej harmonii. Ale nie anatomiczna doskonałość jest sensem tego aktu, znajduję go właśnie w pustce otwartej struktury, która pokazując byt zewnętrzny, wskazuje jednocześnie to co wewnętrzne, trudne i niezidentyfikowane. Można by zaryzykować stwierdzenie że artysta równocześnie w jakimś holistycznym geście pokazuje równoległy obraz pozytywu i negatywu. Interesujące jest to, że w pewnej chwili odczuwamy dominację negatywu, odbieramy go jako byt aktywny. Użyta przez rzeźbiarza technologia pozwala na stworzenie powłoki popękanej, kruchej, rozbitej. Nasuwa skojarzenie z materią odzyskaną i odzyskiwaniem pamięci, stąd zapewne hasła Pompeje i fragment wywołane emocjonalnym oglądem cyklu Boguckiego. Analizując Pracę 2 z 2014 roku Bogucki potwierdza powyższą interpretację *„Gdy pracowałem nad tymi przedstawieniami, towarzyszył mi obraz okaleczonych marmurowych rzeźb epoki antycznej, których dramatyzm wynikający z destrukcyjnego działania czasu jest dodatkowo spotęgowany przez kontrast przedstawianych tematów i doskonale opracowanej formy z bezładną, chropowatą powierzchnią kamienia w miejscu okaleczenia. Ta destrukcja piękna z nieistniejącego już świata wzmaga doznanie kruchości. Użycie cienkościennych odlewów żywicznych stwarza także inny kontekst poprzez skojarzenia z niedosytem odczuwanym przy rekonstruowanych naczyniach na wystawie muzealnej. Odnalezione fragmenty sklejono ale pozostały ubytki niemożliwe do odtworzenia. Puste, połamane, chciałoby się powiedzieć „skrzywdzone” naczynia uświadamiają nam nasze własne fundamentalne okaleczenie.*

Druga część autoreferatu poświęcona jest hologramowi traktowanemu jako narzędzie ekspresji artystycznej. Bogucki wskazuje na pionierski charakter prowadzonej przez siebie Pracowni Obrazowania Przestrzennego której program adresowany do studentów Wydziału Rzeźby opiera się na wzajemnym przenikaniu, wpływach i w konsekwencji integracji rzeźby i hologramu jako dzieła intermedialnego. Trójwymiarowość, mimo zasadniczych różnic w jej

definiowaniu stanowi cechę łączącą rzeźbę i hologram. Rzeźba w jej klasycznym wymiarze zostaje poddana działaniu trójwymiarowej iluzji dającej możliwość budowania znaczeń w oparciu o mistyfikację i ewolucje komunikatu w którym czas związany jest z przemieszczaniem obserwatora poszukującego własnego punktu widzenia. Kolejna praca wskazana jako dzieło w przewodzie habilitacyjnym to *Narczyż*, brązowa rzeźba z 2018 roku, kluczem do jej odbioru jest cokół otoczony fryzem holograficznych przedstawień głów dziecka i dwóch par, młodej i starej. Emisja światła związana z czasem generuje obrazy przemijania w ich ulotnej, iluzyjnej jakby nierzeczywistej postaci. Odlana z brązu narcystyczna, filigranowa postać pozbawiona jest głowy, wzniesione do góry dłonie wypełniają pustkę jej braku. Nierzeczywiste, iluzyjne obrazy głów pod stopami postaci przywołują możliwość rekonstrukcji w jej niematerialnym, tajemniczym świecie. Połączenie rzeźby i hologramu jest w tej pracy aktem integracji dwóch rzeczywistości w ich zasadniczym, źródłowym wymiarze, nie ma tu miejsca na kokieterię i uwodzenie obserwatora, mamy za to twardo postawione warunki odbioru i interpretacji. Ostatnia część autoreferatu zatytułowana *Rzeźba a holografia* stanowi analizę związków i zależności a więc potencjału łączenia dwóch dyscyplin rzeźby i holografii traktowanej jako dyscyplina sztuki. Jarosław Bogucki wskazuje na badawczy charakter swojej pracy z jednej strony niejako wymuszony penetracją przestrzeni nieznanej a z drugiej strony charakterem i możliwościami obszaru granicznego z jego dynamiką i intrygującymi sferami wpływów. Ostatnia praca wskazana jako dzieło w przewodzie habilitacyjnym to *Po drugiej stronie*, nawiązująca z jednej strony do fresku Michała Anioła *Stworzenie Adama* z Kaplicy Sykstyńskiej z drugiej strony do frazy „*po drugiej stronie lustra*” z *Alicji w krainie czarów*. Realizację stanowi okrągły hologram przedstawiający wyciągniętą dłoń w geście skierowanym ku umiejscowionej naprzeciwko rzeźbie dłoni w podobnym geście. Rzeźba wykonana została w charakterystycznej dla habilitanta technice cienkościennego, żywicznego odlewu skorupowego. Zostaje stworzona sugestia odbicia i ułuda symetrii co w kontekście przywołanego wcześniej fresku z Sykstyńny stwarza pole interpretacji dotyczące złudnej granicy pomiędzy transcendencją a światem realnym z jego kruchą materialnością.

W mojej ocenie prace wskazane przez habilitanta, sposób ich opisu i autorska analiza potwierdzają wartość i autentyczność całego procesu artystycznego, twórcza ewolucja i jej klarowny przebieg mają swoje źródła w głębokiej świadomości związanej zarówno z

panowaniem nad skomplikowanymi normami technologicznymi jak i kontekstem artystycznym, historycznym i społecznym co potwierdzają liczne realizacje pomnikowe, których jakość i charakter są spójne z zasadniczą linią twórczości Jarosława Boguckiego. Habilitant potwierdza wybitne kompetencje i wiedzę dotyczącą dyscypliny która znajduje się w centrum jego praktyki artystycznej i refleksji teoretycznej. Ma pełną świadomość genezy, kontekstów i aktualnych tendencji rozwojowych rzeźby współczesnej i szczególnie zajmujących autora jej przestrzeni granicznych. Autoreferat zawiera bardzo interesujące refleksje dotyczące założeń merytorycznych, charakteru medium którym się posługuje i recepcji własnych dzieł w Polsce.

OCENA OSIĄGNIĘĆ ARTYSTYCZNYCH.

Załączona dokumentacja przedstawia imponujący wykaz aktywności habilitanta związanej z główną linią jego aktualnej twórczości wiążącej rzeźbę z hologramem uzupełniony pełną dokumentacją realizacji pomnikowych w przestrzeniach publicznych. Autentyczność postawy twórczej Boguckiego potwierdza spójność i integralność prac realizowanych na różnych polach artystycznych doświadczeń.

Zrealizowane po doktoracie dzieła i miejsca ich prezentacji układają się również w imponujący ciąg, świadczący o autentycznym uczestnictwie w ruchu artystycznym i co niezwykle ważne, nie ograniczającym się do dyscypliny jaką jest rzeźba w jej tradycyjnym wymiarze. Potwierdza to prezentacja prac Jarosława Boguckiego w zawarta w tomie Dokumentacja dorobku w III rozdziale zatytułowanym *Wykaz innych opublikowanych prac i stworzonych dzieł oraz wskaźniki dokonań naukowych i artystycznych po uzyskaniu stopnia doktora*. Otrzymujemy materiał dokumentujący i potwierdzający imponującą drogę twórczą habilitanta. Bogaty zestaw fotografii, dokumentów w postaci plakatów i zaproszeń daje pełne wyobrażenie aktywności Jarosława Boguckiego zasługującej na najwyższe uznanie. Osiągnięcia artystyczne habilitanta w latach 2012 – 2017 oceniam szczególnie pozytywnie.

OCENA OSIĄGNIĘĆ DYDAKTYCZNYCH

W latach 2005 – 2018 dr Jarosław Bogucki pełnił wiele funkcji dydaktycznych w Akademii Sztuk Pięknych a następnie w Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu, był laborantem a od 2008 roku pełnił funkcję Kierownika Laboratorium Holograficznego, od 2011 był zatrudniony na stanowisku kierownika Pracowni Holografii by w 2012 roku przyjąć funkcję kierownika Pracowni Obrazowania Przestrzennego Wydziału Rzeźby i Działań Przestrzennych (obecnie Wydziału Rzeźby) Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Zwracam uwagę na zawarte w rozdziale IV zatytułowanym *Dorobek dydaktyczny i popularyzatorski przykłady prac studenckich realizowanych pod opieką dr Boguckiego* układających się w imponujący cykl bardzo interesujących, często dojrzałych prac początkujących i poszukujących własnej drogi młodych artystów. Świadczą o samodzielności w kreowaniu programu dydaktycznego w dużej mierze opartego na własnych doświadczeniach, autoedukacji i artystycznych dokonaniach. Ich niemal organiczna spójność potwierdza autentyczność postawy Jarosława Boguckiego

Poza funkcjami stricte dydaktycznymi jest jednym z kuratorów i organizatorów Studenckiego Biennale Małej Formy Rzeźbiarskiej im. Prof. Józefa Kopczyńskiego. Podejmuje się opieki naukowo artystycznej nad studentami pełniąc funkcje promotora prac licencjackich i magisterskich oraz funkcje promotora posiłkowego w dwóch przewodach doktorskich. Kolejnym przejawem tego typu aktywności są recenzje prac licencjackich i magisterskich. Powyższe informacje pozwalają na potwierdzenie konsekwentnej linii rozwojowej dr Jarosława Boguckiego jako dydaktyka związanego z macierzystą uczelnią zasadniczo wpływającego na charakter i ewolucję dydaktyki na Wydziale Rzeźby UAP. Działalność habilitanta poza uczelnią spełnia ważną funkcję popularyzatorską i informacyjną dotyczącą specyfiki kształcenia i jego efektów w postaci szczególnych kompetencji wychodzących poza granice tradycyjnie pojmowanej rzeźby jako dyscypliny sztuki. Jako wiarygodny przykład przytoczę zrealizowany w 2016 roku Hologram sekwencyjny dla Rezerwatu Archeologicznego Genius loci, Muzeum Archeologicznego w Poznaniu. Bogaty dorobek dydaktyczny dr Jarosława Boguckiego traktuję jako wyjątkowy przykład niemal organicznej spójności własnej twórczości artystycznej i proponowanych studentom metod edukacyjnych. Dorobek dydaktyczny habilitanta i jego społeczną aktywność oceniam bardzo pozytywnie.

KONKLUZJA

Na podstawie przedstawionych przez kandydata wyczerpujących, świetnie przygotowanych materiałów i jednoznacznie pozytywnej ich oceny, stwierdzam że świadczą one o wybitnym dorobku artystycznym i dydaktycznym habilitanta. Szczegółowa analiza przedstawionego do oceny dzieła pozwala na potwierdzenie jego szczególnej wartości i roli jaką odgrywa w tworzeniu opinii i refleksji nad rozwojem rzeźby jako dyscypliny sztuki uwzględniającej konteksty nowoczesnych technologii i zmieniających się funkcji sztuki. Uwzględniając recepcję sztuki Jarosława Boguckiego zarówno w kategoriach artystycznych jak i społecznych, wyrażam opinię iż osiągnięte efekty artystyczne, dydaktyczne i społeczne stanowią o wyjątkowym wkładzie w uprawianą dyscyplinę sztuki, dydaktykę i upowszechnianie kultury.

Stwierdzam że osiągnięcia artystyczne, twórcze, organizacyjne i dydaktyczne spełniają wymagania art. 16 ustawy z dnia 14. 03. 2003 roku (z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytułach oraz stopniach naukowych i tytułach w zakresie sztuki.

Wnoszę do Przewodniczącego Komisji Habilitacyjnej o przyjęcie wniosku o przyznanie doktorowi Jarosławowi Boguckiemu stopnia doktora habilitowanego i skierowanie go do Rady Naukowej Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

Prof. Janusz Bałdyga